

HYDROGEOLOGICKÉ ZHODNOCENÍ CIĘŻKOWICKÉHO PÍSKOVCE NA LISTU 25-234 HORNÍ BEČVA

Hydrogeological evaluating of Ciężkow sandstone layer on the sheet 25-234 Horní Bečva

Dana Havlín Nováková

Česká geologická služba, Leitnerova 22, 658 69 Brno; e-mail: novakova@cgu.cz

(25-23 Rožnov pod Radhoštěm)

Key words: *Flysch Belt of Western Carpathians, Ciężkow sandstone, hydrochemical feature, peat bog*

Abstract

The occurrence of Ciężkow sandstone layer on map sheet 25-234 Horní Bečva is limited to narrow NW-SE zone between Viganticce and Horní Bečva. Among rocks of Flysch Belt of Western Carpathians Ciężkow sandstone has anomalous features – is very cleanly selected and silicious (80 % of quartz). Paleogene rocks and sediments (particularly their matrix) are usually calciferous. Lithological composition of Ciężkow sandstone makes specific conditions in groundwater circle and has an influent to ground water chemical composition: ground water has low mineralization and pH. Also the rock environment has similar conditions like crystalline rock environment. On surface has evolved peat bogs and specific vegetation – phytocenoses typical for acid soils without nutrients.

Úvod

Výskyt ciężkowického pískovce je omezen na listu mapy 25-234 Horní Bečva do úzkého pruhu sz.-jv. směru mezi Viganticemi a Horní Bečvou (obr. 1). V rámci paleogenních hornin flyšového pásma Západních Karpat má ciężkowický pískovec odlišné litologické charakteristiky než ostatní horninové typy a vytváří tak specifické podmínky pro oběh podzemní vody, ovlivňuje chemismus podzemních vod a horninového prostředí.

Geologická, hydrogeologická a hydrochemická charakteristika

Pískovcovo-slepencová facie rožnovského souvrství, označovaná jako ciężkowické pískovce, tvoří pruh široký na povrchu cca 300 m, maximálně 700 m v masivu vrchu Poskla nad obcí Hutisko-Solánek. Ciężkowické pískovce jsou z granulometrického hlediska velmi rozmanité a pískovcovo-slepencová pásma obsahují horniny od zrnitosti pelitů do blokových psefitů. Oba krajní extrémy jsou nicméně vzácné. Hlavními typy pískovců jsou

horninový komplex	počet objektů	celková mineralizace /mg.l ⁻¹ /		pH*		chemický typ	konduktivita* /μS.cm ⁻¹ /	
		min.	max.	min.	max.		min.	max.
ciężkowický pískovec	5	57,5	228	5,4	6,8	C-Ca-Mg	55	277
solánské souvrství	16	44,6	389,8	5,5	8,2	Ca-C-S, C-Ca-S Ca-C-Na, Ca-S-C C-Ca-Mg, C-Na-Ca	143	212
belovežské vrstvy	3	180	286,8	7,1	7,7	C-Ca-Mg C-Ca-Na, C-Mg-S	–	–
zlínské souvrství	9	196,5	577,7	6,1	8,2	Ca-C-S, C-Na-Ca C-Ca-Mg	416	432
rožnovské souvrství	2	398,7	–	6,9	7,4	Ca-C-S	191	–
istebňanské vrstvy	23	57,3	609	6,4	8,0	C-Ca-Na, C-Ca-Mg	128	535

(*měření Nováková, listopad 2005)

Tab. 1: Hydrochemické charakteristiky podzemních vod paleogenních sedimentů na listu 25-234 Horní Bečva.

Tab. 1: Hydrochemical ground water features of Paleogene sediments on map sheet 25-234 Horní Bečva.

křemenné pískovce (80 % křemene) a arkóзовé pískovce (Bubík 2006).

Puklinově propustný ciężkowický pískovec má příznivé litologické podmínky pro infiltraci a proudění podzemních vod, ale jeho výskyt je pro akumulaci podzemních vod na území listu mapy 25-234 velmi omezený. Na výchozy ciężkowického pískovce jsou vázány zdroje podzemních vod (prameny) v části Poskla (Hutisko-Solánek), Adámky, Hluboký u Horní Bečvy a Sachova studánka. Vrcholová partie Poskla (576 m n. l.) je omezeným infiltračním územím pro několik pramenů, které vyvěrají v chatové osadě na úpatí svahů na rozhraní ciężkowického pískovce a pestrých jílovců rožnovského souvrství.

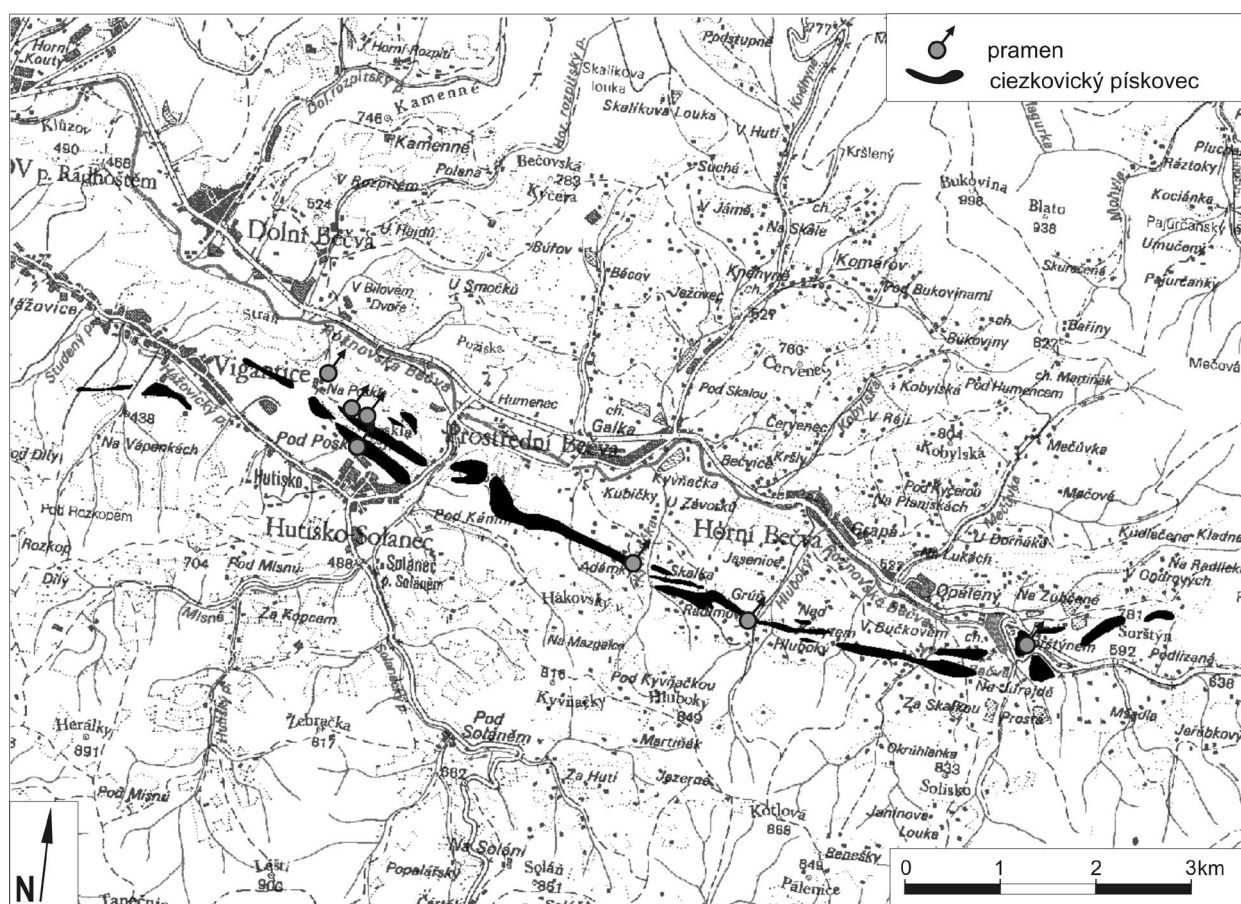
Díky chudému zastoupení minerálů v ciężkowických pískovcích se podzemní vody na ně vázané, ve srovnání s podzemními vodami z kolektorů ostatních paleogenních hornin na listu 25-234 Horní Bečva, vyznačují nízkou cel-

kovou mineralizací: od 57,5 do 228 mg.l⁻¹, hodnotou pH mezi 5,4–6,8 a nízkou konduktivitou (tab. 1).

Hydrochemické charakteristiky podzemních vod a horninového prostředí s nízkou hodnotou pH, příznačné spíše pro prostředí krystalických hornin, dokládá i výskyt neobvyklých rostlinných druhů v okolí Hutiska-Solánce, v části Poskla. Přírodní památka Poskla představuje tři lokality mezifilních luk a rašeliníště s výskytem rostlinných společenstev, která jsou charakteristická pro kyselé půdy, chudé živinami (např. jalovec, vřes, borůvka).

Závěr

Ciężkowický křemenné pískovce díky svému netypickému složení tvoří mezi paleogenními horninami flyšového pásma Západních Karpat ostrůvky s odlišnými hydrogeologickými a hydrochemickými charakteristikami, kde se vyskytují podzemní vody s nízkou mineralizací a na ně vázaná typická rostlinná společenstva.

Obr. 1: Výskyt ciężkowických pískovců a na ně vázaných zdrojů podzemní vody na listu 25-234 Horní Bečva.

Fig. 1: Localization of Ciężkow sandstone and groundwater sources on map sheet 25-234 Horní Bečva.

Literatura

Bubík, M. (2006): Geologický vývoj a charakteristika jednotek. – In: Bubík, M. – Adamová, M. – Baroň, I. – Kašperáková, D. – Kolejka, V. – Nováková, D. – Novotný, R. – Pecina, V. – Švábenická, L. (2006): Vysvětlivky k základní geologické mapě ČR 1 : 25 000, list 25-234 Horní Bečva. – Čes. geol. služba. Brno. (V tisku).